

§ 223

Selvityksen antaminen apulaisoikeuskanslerille koskien Stadin asuntojen asukasvalintamenettelystä tehtyä kantelua

HEL 2019-013384 T 03 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus antoi apulaisoikeuskanslerille seuraavan selvityksen:

Helsingin kaupunki toteaa, että asiassa ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka osoittaisivat tai antaisivat aiheutta epäillä, että kantelijaa olisi syrjitty asukasvalinnassa tai että lain edellyttämiä menettelytapoja tai Helsingin kaupungin hallinnossa yleisesti noudatettuja käytäntöjä olisi rikottu. Kantelijan vuokra-asuntohakemusta on käsitelty asukasvalintaa säätelevän lainsäädännön, kaupunginhallituksen vahvistamien asukasvalintaperusteiden sekä hallintolain mukaisesti.

Asian taustaa

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon tekemässään kantelussa arvoستellut Stadin asuntojen menettelyä vuokra-asukasvalinnoissa. Kantelijan mukaan hän ja hänen entinen puolisonsa ovat olleet asuntohakemustensa suhteen yhdenvertaisessa asemassa. Stadin asunnot on asukasvalinnassaan asettanut kantelijan puolison perusteettomasti etusijalle. Kantelija epäilee, että häntä on syrjitty kansalaisuutensa ja mahdollisesti sukupuolensa takia.

Asukasvalintakriteerit

Helsingin kaupungin vuokra-asuntojen kysyntä ylittää moninkertaisesti niiden tarjonnan. Yhdenvertaisessa asemassa olevia vuokra-asunnonhakijoita on usein huomattavasti enemmän kuin vapaita asuntoja, mistä johtuen kriteerien täyttymisestä huolimatta kaikille ei voida heti tarjota asuntoa ja vuokra-asunnon odotusaika voi joidenkin hakijoiden kohdalla muodostua pitkäksi.

Helsingin kaupungin asukasvalintamenettely on viranomaistoimintaa, jossa on aina otettava huomioon perustuslain, hallintolain ja yhdenvertaisuuslain säännösten edellyttämä yhdenvertaisuus. Yhdenvertaisuusperiaate edellyttää, että päätöksenteko tapahtuu ennalta määriteltujen ja tasapuolisesti sovellettavien perusteiden mukaisesti. Ketään ei saa perusteettomasti asettaa eriarvoiseen asemaan. Lisäksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) asukasvalintaoppassa korostetaan, että henkilöön liittyvän syyn perusteella erilainen tai epäsuotuisampi kohtelu monipuolisen asukarakenteen saavuttamiseksi ei ole oikeutettua.

Asukasvalinnoillaan kuntien tulee julkisen vallan käyttäjinä edistää perustuslain 19 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä. Eräitä erityislaeissa säädettyjä ryhmiä lukuun ottamatta lainsäädännössä ei kuitenkaan ole turvattu kenellekään ehdotonta oikeutta saada julkisen vallan järjestämää asuntoa.

Asukasvalintoja tehtäessä on noudatetaan valinnan perusteita koskevaa normistoa. Yleisesti haettavana olevien, Helsingin kaupungin omistuksessa olevien valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa säätelee arava- ja korkotukilainsäädäntö. Säännösten mukaan asukasvalinnan tavoitteena on, että vuokra-asunnot osoitetaan niitä eniten tarvitseville ruokakunnille siten, että samalla pyritään vuokratalon monipuoliseen asukasrakenteeseen ja sosiaalisesti tasapainoiseen asuinalueeseen.

Asukkaaksi valitsemisen perusteina on pidettävä hakijaruokakunnan asunnontarvetta, varallisuutta ja tuloja. Etusijalle on aina kuitenkin asetettava asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnon tarpeessa olevat vähävaraisimmat ja pienituloisimmat ruokakunnat.

Helsingin kaupunki on tehnyt omia kaupungin vuokra-asuntojen asukasvalintoja koskevia omistajapoliittisia linjauksia. Kaupunginhallituksen 8.3.2010, § 283 vahvistamien, vuokra-asuntojen välityksessä noudatettavien periaatteiden mukaan asunnontarvetta arvioitaessa apuna käytetään kiireellisyysluokitusta, jonka mukaan hakijat jaetaan kolmeen ryhmään: erittäin kiireellisessä asunnontarpeessa, kiireellisessä asunnontarpeessa tai asunnontarpeessa oleviin.

Yhdenvertainen kohtelu kantelijan kohdalla

Hallintolain 6 § sisältää yhdenvertaisuusperiaatteen, jonka mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti. Lisäksi viranomaistoiminnassa on huomioitava yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukainen syrjäntäkielto.

Helsingin kaupungin omistuksessa olevien, valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa säätelee arava- ja korkotukilainsäädäntö. Asukasvalinnoissa noudatetaan kaikkea asukasvalinnan perusteita ja hallintotoimintaa koskevaa sääntelyä. Päätöksenteko tapahtuu ennalta määriteltujen, yleisesti hyväksyttävien ja tasapuolisesti sovellettavien perusteiden mukaisesti. Kaikki asukasvalintaan lainsäädännön mukaan vaikuttavat seikat otetaan huomioon päätöksenteossa.

Kantelijan asuntohakemus on tullut vireille sähköiseen asuntohakemusjärjestelmän 4.3.2019 kello 20.23. Hakemukseen kantelija on merkinnyt muuttouhkapäiväksi 30.4.2019. Muuttouhkapäivä on se päivä, jolloin

hakijaa uhkaa asunnottomuus. Kantelijan hakemus on hakemuksen viireille tullessa luokiteltu erittäin kiireelliseksi.

Asuntohakemusjärjestelmän lokitietojen mukaan kantelija on muuttanut muuttouhkapäivää kaksi kertaa hakemuksen viireilläolo aikana. Alun perin muuttouhka on ollut 30.4.2019, sitten 10.7.2019 ja sen jälkeen 1.9.2019. Asunnottomuuden kantelija on merkinnyt hakemukselle 9.1.2020 takautuvasti alkamaan 1.5.2019 alkaen. Ennen sitä muuttouhkapäivää oli siirretty edellä mainitusti kaksi kertaa eteenpäin, joten asiassa on jäänyt epäselväksi mikä kantelijan todellinen asunnottomuuden uhkapäivä on ollut.

Kantelijan entisen puolison osalta todettakoon, että hänen asuntohakemuksensa on tullut viireille sähköiseen järjestelmän 1.3.2019 kello 12.51. Muuttouhkapäiväksi hakemukseen oli merkitty 30.4.2019. Hakemus on luokiteltu erittäin kiireelliseksi. Hakemusta vastaava asunto on vapautunut pian tämän jälkeen ja sitä on tarjottu 4.3.2019. Valinta on tehty samana päivänä eli 4.3.2019 kello 12.01.

Kantelijalla ei ole ollut entisen puolison asukasvalintahetkellä viireillä hakemusta, joten hänen asunnontarvettaan ei ole voitu arvioida valintatilanteessa. Toisin kuin kantelija on esittänyt, häntä ei ole asukasvalinnoissa kohdeltu epäyhdenvertaisesti suhteessa entiseen puolisoonsa, koska heidän hakemuksensa eivät ole olleet viireillä samaan aikaan. Mikäli kantelijan hakemus olisi ollut asunnon vapautumishetkellä viireillä ja mikäli hakemukset olisivat olleet alue- ja muilta toiveiltaan identtiset, olisi myös kantelijan hakemus ollut mukana valinnoissa. Vapautuvia asuntoja tarjotaan ja välitetään sitä mukaa, kun niitä vapautuu.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan asuntopalvelut on selvittänyt asiaa kantelun johdosta. Kuten edellä kuvattiin, kantelijaa ei ole asukasvalinnoissa kohdeltu epäyhdenvertaisesti suhteessa hänen entiseen puolisoonsa. Selvityksessä ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka antaisivat aihetta epäillä, että kantelijaa olisi tämän jälkeenkään asukasvalinnoissa kohdeltu epäyhdenvertaisesti tai syrjivästi. Asukasvalinnoissa on noudatettu kaikkea soveltuvaa lainsäädäntöä ja kaupungin ohjeistusta kiireellisyysluokituksesta. Hakemusten suuresta määrästä ja viireillä oleviin hakemuksiin hakijoiden toimesta tehtävistä muutoksista johtuen viireillä olevien asuntohakemusten rekisteri muuttuu koko ajan. Valinnat tehdään aina sillä hetkellä voimassa olevien hakemusten perusteella noudattaen edellä mainittuja asukasvalintakriteerejä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

30.03.2020

Asia/8

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 6 k.)
- 2 Selvityspyyntö 18.12.2019
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 32 k.)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 32 k.)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Oikeuskanslerinvirasto

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Apulaisoikeuskansleri on 18.12.2019 päivätyllä kirjeellä pyytänyt Helsingin kaupungilta selvitystä oikeuskanslerinvirastoon saapuneen kantelun johdosta. Selvityspyyntö on liitteenä 2. Selvityspyynnön liitteet ovat liitteenä 3.

Selvityksessä on erityisesti pyydetty kiinnittämään huomiota kantelussa esitettyihin väitteisiin epäyhdenvertaisesta kohtelusta asukasvalinnassa.

Selvitystä pyydetään 24.2.2020. Määräaika on Helsingin kaupungin pyynnöstä pidennetty 7.4.2020 saakka.

Selvitys on valmisteltu yhdessä kaupunginkanslian oikeuspalveluiden kanssa. Asiassa on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Päätösehdotus on lausunnon mukainen. Lausunto on liitteenä 4.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

30.03.2020

Asia/8

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 6 k.)
- 2 Selvityspyyntö 18.12.2019
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 32 k.)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 32 k.)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuskanslerinvirasto

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4